

ATGĀDNE par attālinātu mācību īstenošanu vispārējās un profesionālās izglītības iestādēm*

Metodiskie ieteikumi valsts noteiktās ārkārtējās situācijas laikā
Valsts izglītības satura centrs 2020. gada 14. aprīlī

Īstenojot attālinātās mācības

- prioritizējiet būtiskākos sasniedzamos rezultātus;
- plānojiet skolēnu / audzēkņu iespējam atbilstošu kopējās slodzes apjomu;
- iedibiniet visiem lietotājiem saprotamu un paredzamu saziņas sistēmu;
- piedāvāriet mērķtiecīgu un sistemātisku atbalstu mācībām;
- rūpējieties par sociāli emocionālo atbalstu visām iesaistītajām pusēm.

Prioritizējiet būtiskākos sasniedzamos rezultātus

- Izvēlieties būtiskākos sasniedzamos rezultātus, kurus vislabāk iemācīt atlikušajā mācību laikā attālinātā mācību procesā. Plānojiet mazāka apjoma mācību satura apguvi nekā tas ierasts klātienē mācībās, samazinot apgūstamā satura apjomu atlikušajā laika periodā par 10–50 %.
- Koncentrējiet visu uzmanību vienīgi būtiskākā saturā, pēc iespējas viena konkrēta temata apguvei atlikušajā mācību laikā, veidojot starppriekšmetu saiknes, kur tas pēc satura ir iespējams.
- Izmantojiet attālināto mācību priekšrocības, pievēršot pastiprinātu uzmanību digitālo, pašvadītas mācīšanās prasmju attīstīšanai, nostiprinot prasmes piekļūt, izvērtēt, atlasīt informāciju no daudzveidīgiem avotiem, izmantojot gan skolēnu rīcībā esošus drukātus izziņas materiālus, gan paplašinātas piekļuves iespējas bezmaksas multimodāliem digitālajiem resursiem, tos skatoties, klausoties, analizējot, kā arī pēc iespējas radot savu digitālo saturu.

Plānojiet skolēnu / audzēkņu iespējām atbilstošu kopējās slodzes apjomu

- Pārdomāti izvēlieties katru mācību uzdevumu, skaidri nosakot, kuru sasniedzamo rezultātu apguvi tas sekmēs un cik daudz laika skolēnam vajadzēs tā izpildei. Dodiet tikai tādus mācību uzdevumus, par kuriem ir skaidrs, pēc kādiem kritērijiem tos vērtēsiet, kad un kā skolēni par tiem saņems atgriezenisko saiti. Izsveriet katra apjomīgāka jaunrades / projekta darba mērķi, piedāvājot pārdomātu, reāli paveicamu darba struktūru un stratēģijas kvalitatīvai darba paveikšanai.
- Neuzdodiet mājas darbus papildus ikdienas mācību uzdevumiem. Pieņemiet, ka papildus patstāvīgam darbam visu uzdevumu paveikšanai, tostarp jaunās informācijas ieguvei, skolēni var veltīt ne vairāk kā trešdaļu no attiecīgā mācību priekšmeta apguvei paredzētā mācību stundu laika. Rēķinieties, ka attālinātā mācību procesā daudziem skolēniem / audzēkņiem nepieciešams ilgāks laiks darbu veikšanai un nozīmīgi atšķiras viņu iespējas saņemt vecāku atbalstu mācībām.
- Kopā ar kolēģiem plānojiet skolēna kopējo dienas un nedēļas noslodzi, kur tas iespējams, izveidojot katras klases kopējo mācību plānu, tostarp saskaņojot darbu iesniegšanas termiņus.
- Samaziniet to darbu skaitu, kas jāpaveic konkrētās dienas laikā, dodot iespēju skolēniem / audzēkņiem plānot laiku vairāku dienu, nedēļas griezumā. Nepalīdiniet vecāku un skolēnu / audzēkņu kopējo noslodzi, liekot fiksēt, iesūtīt pierādījumus par darbu paveikšanu vienīgi tādēļ, lai kontrolētu darba paveikšanu.
- Apsveriet iespēju atteikties no ierastā stundu saraksta, samazinot mācību priekšmetu skaitu, kurus skolēns mācās katru dienu vai katru nedēļu.

Iedibiniet visiem lietotājiem saprotamu un paredzamu saziņas sistēmu

- Piedāvāji skolēniem / audzēkņiem vienotu pārskatāmu nedēļas mācību plānu ar sasniedzamajiem rezultātiem, plānotajiem tiešsaistes pasākumiem, konsultāciju laikiem, visiem veicamajiem uzdevumiem, darbu iesniegšanas prasībām un termiņiem iepriekšējās nedēļas noslēgumā, izmantojot, piemēram, e-klases stundu sarakstu vai vienotu tiešsaistes Google dokumentu. Pēc iespējas plānojiet konsekventas, paredzamas darbu iesniegšanas prasības un ritmu.
- Izmantojiet vienu saziņas un mācību platformu, ierobežotu tehnoloģisko rīku kopumu vienu un to pašu mācību funkciju īstenošanai visos mācību priekšmetos. Skaidri komunicējiet skolēniem un vecākiem, kuri rīki tiks izmantoti kādiem mērķiem, pakāpeniski ieviešot paredzamu, nemainīgu sistēmu.
- Skaidri komunicējiet skolēnam, ar kādu sasniedzamo rezultātu apguvi saistīts ikviens mācību uzdevums, kā viņa darbu vērtēs, kad un kādā formā jāiesniedz darba rezultāts, kuri darbi tiks vērtēti ar atzīmi, kā atzīme ietekmēs noslēguma vērtējumu, kādas ir skolēnu /audzēkņu iespējas uzlabot savu vērtējumu.

Piedāvāji mērķtiecīgu un sistemātisku atbalstu mācībām

- Paredziet pietiekamu laiku un izmantojiet daudzveidīgus paņēmienus skolēnu iepazīstināšanai ar jaunu mācību saturu un mācīšanās virzīšanai, precīzi norādot būtiskākos satura akcentus, piedāvājot daudzveidīgus piemērus un demonstrācijas jaunā satura izskaidrošanai, modelējot un tieši mācot stratēģijas darba paveikšanai, nodrošinot iespējas vingrināties un saņemt atbalstu un atgriezenisko saiti mācīšanās procesā.
- Izmantojiet jau gatavus, vairāku skolēnu pieejamus skaidrojumus jaunā satura apguvei, nostiprināšanai vai atkārtošanai, to skaitā divos TV kanālos pārraidītās mācību stundas 1.-6., 9. un 12. klasei jaunajā IZM izglītības platformā Tava klase <https://www.tavaklase.lv/>.
- Maksimāli izmantojiet tiešsaistes konferenču laiku klasei vai mazākām skolēnu / audzēkņu grupām,

lai uzsvērtu būtiskākos mācību satura akcentus, skaidrotu jēdzienus, apspriestu dažādus uzdevumu risināšanas paņēmienus, nekavējoties atbildētu uz skolēnu jautājumiem par mācību saturu.

- Paredziet personalizētu atbalstu skolēniem, kam tas papildus nepieciešams, piedāvājot uzdevumu paraugus, atgādnēs, plānu sagataves, papildu konsultācijas tiešsaistē vai pa tālruni u. tml.
- Ieplānojiet mācību laiku un piedāvājiet paņēmienus, kā skolēniem /audzēkņiem plānot savu laiku, pārliecināties par uzdevuma nosacījumu izpratni, par māku formulēt konkrētu jautājumu, lūgt palīdzību, sekot līdz darbu izpildei, pārbaudīt savu atbilžu pareizību u. tml., sevišķi jaunāko klašu skolēniem. Palīdziet iedibināt patstāvīga darba ieradumus, rosinot regulāri izvērtēt savus mācīšanās paņēmienus un sniedzot par tiem atgriezenisko saiti.
- Ieplānojiet mācību laiku jaunu tehnoloģisko rīku vai ar tehnoloģijām saistītu darbību apguvei. Izglītības iestādes līmenī nodrošiniet skolotājiem un skolēniem pastāvīgu tehnisko atbalstu.

Rūpējieties par sociāli emocionālo atbalstu visām iesaistītajām pusēm

- Veltiet laiku un pūles, lai veidotu un uzturētu personisku kontaktu ar skolēniem / audzēkņiem, pievēršot papildu uzmanību mācīšanās sociāli emocionālajiem aspektiem. Atrodiet savus paņēmienus, kad un kā aprunāties ar skolēniem par dzīvi, kā dot iespēju viņiem uzturēt attiecības ar saviem vienaudžiem, piemēram, ieplānojot regulāru tiešsaistes saziņu ar skolēniem / audzēkņiem klasei, mazākās grupās, kur cits citu var redzēt un uzmundrināt, reizi nedēļā nosūtīt vēstuli skolēniem / audzēkņiem, pārinteresēties, kā viņiem klājas, un pastāstot, kā jūtas pats vai individuāli piezvanot konkrētiem skolēniem.
- Pārliecinieties, ka katras klases, izglītības iestādes rīcībā ir veids, kā ikdienā tiek iegūta atgriezeniskā saite par katra skolēna / audzēkņa iesaisti, viņam mājās pieejamo un nepieciešamo papildu atbalstu mācībās un viņa psiholoģisko labklājību. Īpaši svarīgi izglītības iestādēm šobrīd saglabāt tuvu saikni ar skolēniem / audzēkņiem, kas nāk no augstāka riska ģimenēm, nepieciešamības gadījumā iesaistot atbildīgos dienestus.
- Sekojiet līdzī un rūpējieties par skolotāju psiholoģisko labklājību, sniedzot individuālu sociāli emocionālo atbalstu, iesaistot viņus koleģiālās savstarpējā atbalsta grupās, palīdzot atrast veidus, kā samazināt kopējo darba slodzi. Tas ir jo īpaši svarīgi, pagarinoties attālināto mācību termiņam.
- Turpiniet uzturēt un pilnveidot savstarpēji atbalstošu trīspusējo saziņu starp izglītības iestādi, skolēniem / audzēkņiem un viņu ģimenēm, lai nodrošinātu attālināto mācību visveiksmīgāko iespējamo īstenošanu.

* Sagatavota, ņemot vērā IZM un Edurio 2020. gada martā veiktās skolēnu, skolotāju un vecāku aptaujas par attālināto mācību norisi.

Izmantot kopā ar Vadlīnijām vispārējās un profesionālās izglītības iestādēm attālinātu mācību īstenošanai: <https://www.skola2030.lv/attalinata-macisanas/vadlinijas>